

РАДА

Кращий зразок громадського життя 1918 р.

№	№	№	№	№	№	№	№	№	№
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
									18 р. 12 р. 6 р.

Передплата приймається тільки в 1-ге число кожного місяця — на 3 місяці (з урахуванням заборгованості) і підписують стару адресу).

Забовнивши за часом доставки газети, просимо писати на адресу редакції, а не редакції друкарської машини.

Адреса редакції й контори
У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.
Телефон редакції 64-80. Пощт. скринька № 273.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить щодня, окрім неділяк і днів після великих свят.

Новий друкарський шрифт:
На I сторінці 2 коп. 25 коп.
На IV " " " " 20 коп.
за 1 рядок у 1 підвалу та
кожній ряд.

Особам, що публікують праці за окремі листки, більше як в 3 рядки в 1 шп. і руб. 20 коп. за 1 ряд.

Контора відкрита від 10—5 год. дня.

Ціна окремого 25 к.
№ у Києві
В провинції і 25 к.
на вокзалах

ТРОЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ.
„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР“.

Сьогодні 5-го квітня (23 березня) у п'ятницю: 1) У Гайхан-Бей, 2) По ревізії. 3) Народні хорові співн. 6-го ВОДІАН ХМІЛЬ-НИЦЬКІЙ, 7-го ЛОВСТАННЯ МАРИ Готується до вистави ОБОРОНА ВУЛИ М. Стариківського.

2-й ГОРОДСЬКИЙ ТЕАТР
Український театр. Дирекція М. Садовського.
Сьогодні 5-го квітня (23 березня) у п'ятницю: 1. Оздоблен. 2. Вій, 6-го у 2 раз нова опера ПОПІХАХ КОМ. на 5 д. 7-го ВОНДОРІВНА, истор. на 5 д.

Український Народний Кооперативний Банк
(Хрещ. 27)
УКРАЇНБАНК
приймає на вклади й біжучі рахунки: германські марки по 50 коп. „ост-рублі“ по 1 рублю і австрійські корони по 40 коп.

МАГАЗИН
„КНИГА“
Театральна пл. уг. Володимирська № 8.
В суботні, приймає передплату, оформлення і продаж примірн. газ. „Нової Ради“.
5-0118-1

Військовому міністерству України
ської Народної Республіки.
3 квітня 1918 р.
Ч. 144.

Наказ.
Губернського Коменданта Київщини.
№ 23.
5 квітня 1918 р.
§ 1.

Про всі зрешти, котрі виконувались військовою владою, наказом того ж розпорядника старшого в військового прокуратора (Володимирська № 86) і без його ввідолення і згоди, а саме: встановлення в Києві, там і в інших містах (де яких вони будуть доставляти до Києва) не може бути утворені. За невиконання цього наказу винні будуть покарані по 104 і 104 ст. ХХІІІ кн. С. В. П.

Вдруге наказую всім начальникам військових частин і інституцій, які мешкають зараз у Києві та його околицях, надіслати до 4-го квітня цього року в мій штаб (Олександрівська 3) відомості: 1) про кількість людей в частині чи інституції; 2) про кількість коней в частині чи інституції.

По військової офіції Української Народної Республіки.
3 квітня 1918 р.
Ч. 23.
(По господарському штабу).
§ 1.

Дуже часто попадають папери до Штабу Губернського коменданта Київщини, в той же час особи чи інституції мешкають в інших губерніях, а також, що ті папери повинні йти в інші інституції замість коменданта, що належало б тільки продуктивні праці, через те пропоную всім військовим і громадським інституціям, а також і приватним особам звертатися з важкими заявами й проханнями по належності.

Наказом від 5-го березня ч. р. під № 45 штаб румунського фронту розформований і вся справа переходить до рук ліквідаційної комісії.
§ 2.
Урадувала і косяки поміщиків начальника постанова румунського отамана Гальдрена знову вертаються на свою посаду, котрому наказую сформувати ліквідаційну комісію і зараз же приступити до ліквідації українського майна на румунському фронті; мавши на увазі, що з часу оголошення фронту українським, все майно бувшої російської армії рахується українським.

Наказую всім військовим частинам м. Києва й губерній дослідити в ветеринарних відділах мого Управління, відомості про всі пошесть (заразивні хвороби), які можуть бути на військових конях і товару (худобі) за-ддя того, щоб припинити їх поширення з допомогою ветеринарних, які в мому розпорядженні.

Посідаючи директиви і вказівки будуть одержуватися від мене.
Підписав: Вієвський міністр Жуковський.
Підписав: начальник канцелярії військового міністерства Ковалевський.

Наказую всім військовим частинам м. Києва й губерній дослідити в ветеринарних відділах мого Управління, відомості про всі пошесть (заразивні хвороби), які можуть бути на військових конях і товару (худобі) за-ддя того, щоб припинити їх поширення з допомогою ветеринарних, які в мому розпорядженні.

За двома зайцями. Про так зване совіетське правительтво на Україні, по тому як воно зникло з Києва, агітувала була і всяка чутка. І аж тепер почали доходити звістки, що отащувалося воно в Катеринослав, називаючи себе вже правительством Донецько-Криворозьським (і) республіки. „Правительтво“ це пускає тепер поголоску, що по замйренні з Німеччиною всі великоросі-большевики покинули український фронт і розійшлися по домішках, а проти українських та німецьких силам воюють тепер самі большевики-україни.

Вдруге наказую всім начальникам військових частин і інституцій, які належать до військового відомства, дослати до 12-го квітня в оперативний відділ генерального штабу, Варшава 11, певні відомості о кількості людей і коней, маючихся в підлягчій до 3-го квітня, бо в протилежному разі може виник-

Легко зрозуміти, на віщо здалася большевикам така викрутка, бо на ці поголоски ми инанше не можемо дивитися, як на викрутку. Справа в тому, що між умовами, які підписали большевицькі дипломати в Бересті, єсть пункт про вивід совіетського військо з України, і от большевики тепер і удають, що це зроблено і що проти української влади, яка гуртується коло Центральної Ради, беруться са-

ми ж українці. Цим большевицькі ніби двох зайців разом убивають: виконують умову й підгинають морально Центральну Раду, до якої, виходить, самі українці вороже ставляться.

Але звичайно, коли за двома зайцями йде полювання, то обидва втікають і лишається самий невдалий і брехавий викрут. Большевицькі-великоросі зовсім не розійшлися по домішках, бо найстаршим (главнокомандуючим) у большевиків на Україні лишається той самий Антонов, що й був, бо прибуло до складу самозванного правительтва совіетського й ще дегільця такіх само „українців“, як Штейнберг, Карелін, Камков та інші. Отже ясно, що це те саме „північне“ правительтво, яке вийшло з Києва в М. район. Ясно так само, що боротьба проти Центральної Ради зовсім не українці, бо оприч зайшлих красногвардійців, основа большевицької армії на Україні складається з чехо-словацьких дружин. Отже й з другим большевицьким зайцем та ж сама історія, що й з першим: зайшли совіетське військо на територію української території і проти Центральної Ради, не ширість та брехливість, але взагалі характернізу большевицьку політику, виявляється і в цій рошті за двома зайцями.

З большевицьким. Чимало ще єсть на звичайного Українці елементів між радом. Темним людям, що зітхнуть за большевиками та большевицьким радом. От—кажуть—вийшли в Україні большевицькі і не буде у нас ні землі, ні вої, а от у Москвініці—там большевицькі усє зробить. Мир вже дали, волю дали, землю дали,—раї та й годі... Але коли дійдуть якесь звістки про той „раї“, то тільки тоді робитися видно, чого наробило большевицьке божество там, на Москвініці і од чого доля нас обритувала хоч і дорогою ціною. Большевицькі да и мир—але й не переставали воювати на Україні, на Дону та по інших місцях, а тепер вже готують нову армію—мають, щоб війною той „мир“ закріпити. Большевицькі дали волю—вырвати з голоду: промисловіть зруйновано, робітників виникуло на улици, всюду шириться грабунок, розбійництво, анархія. Большевицькі дали землю—але само селянство не знає, що з тим дарунком робити і як його по большевицькому поділити. І от робітники і селяне на Москвініці тїкають вже од большевицьких: одні до анархистів, другі вертаються назад до уміркованих напрямів. І большевицькі все менше тепер стривають прихильності і все більше почувать, що земля захилялась у них під ногами. І почувачи це, вони самі вже раді б вернути назад, позабувати свої старі декрети і будуватися не в повітрі вже, а на твердй землі. Та бе—тепер це для них пізно вже... Звістки про те, що робить ся у большевицькому царстві, треба якомога ширше дускати у нас між люди: нехай бачуть вони, до чого довели большевицькі свою державу і чи варто жаліти, що їм не подастило до решти опанувати Україну, хоч і тут свої орути напустили вони не мало. З тих же звісток виходить і добра наука, чи можна йти большевицьким шляхом за-ддя добра самих же трудящих мас і чи годиться помагати большевикам тут, на Україні, коли навить у себе вони захлинулися вже в тому безладді, що сами накопили. Правда і тут допоможе людям скінутися з оцей большевицьку полуду і скласти справжню ціну отому большевицькому рави, в якому вже й жати ніяк.

Не минучим шляхом.

ІІ.
Це так недавно було—всього рік тому, коли вперше величю попливчому в вулицях Києва сириво-жовті прапори, символ неба і сонця, і з бравли під собою не тисячі, а десятки, може сотні тисяч народу. Дивувалися чужі: одначе... Дивувалися й радилі свої, бо—треба пра ду казати—попередні часи нашого національного прагнення не давали нам надії на дуже блискучі перспективи. І тим радсїніш, тим багдирше почувалися ота звила відродження під всяким сонцем і блакитним небом. Пришов той дожджаний народ, пролившись волею, сплякається на власні ноги... До українства посунула, нехай це й вульгарне трохє слово—уїдніа. Посунула і погроху його опанувала.

Спершу вона повоздїлася трохи ніби несміливо і халцалась їти в ногу з українським ідеологією попередніх часів. Попередні часи викинули давні наші, традиції ні лозунги—автономію і федерацію. Вона ці лозунги прийняла і на всі голби вичитувала—якою нам треба автономію і федерацію. Попередні часи зробили в українстві особливе думки соціалістичні течії. Вона до цих течій тим радсїніш приторгулася, що повітря тоді, можна сказати, надувало од соціалізму, і навіть розбишча. Кляв в „товарищі“ паревирівачі й ашказовні аж до духу с. р. партій разом. Але ці гасла отащивались чужими для неї, особливо в справлях складних питаннів державного життя. Органично вона з ними не зрозєє, ними не переболїла. Іх не засвітичала, а прийняла просто на віру, чисто формально і через те дуже не глибоко. Вона не уявляла їх собі конкретно, а вчїтлось було ніколи, заглиблюватися в питання — так само. І коли почалося широке партійне гуртування й інтенсивне політичне життя, то незабаром свїдомі однієї потонула і розвалилася в морі зайшого людє без громадянського виховання, без традицій, без тієї національної дисциплїні й почуття новизности, що одна могла тим одним чим проєти чисто українську ідею серед бруду всеросійського торжества. Це були люди без учерашнього дня і, що найгірше, не почували вони і австрїйського, жали тільки сьогоднішнім і сьогоднішнім, зараз, в одну дїну, самим натиеском, з розгоду хотїть їм здобути те, що звичайно набувалось роками, а часом і десятиліттями великої праці та боротьби. А тут же й приходило все так легко, майже без боротьби. А тут іще батожили з усіх боків підворітнями, нагольрами, не каразд прирваному ворожечову, неважливим відношенням, невчуживанням—усі, починаючи од тимчасового правительтва й кінчаючи місцевими його органами та пресою. Першим ударом била ота плїтка напередодні Всеукраїнського конгреса, що вперше винувала небуваючу тоді волю до одєднання, і погроза штакими була черним відгом холодної води на всїя епілїні ентузіязми. Інцидент ліквідовано, але почувати образи лишилось, тим більше що й підгрівалось воно все новими й новими інцидентами. Слїхий напр. коштувала нерви та валих промов військова справа, скїльки часу взяло обмірнування й протести проти домагання української делегації до Петербургу, скїльки пром напували з обох боків селянські та військова „зїднї... Слїльки, з другого боку, обування викликали отї вічні радіозривання, підвожування, безтактні вилїки тимчасового правительтва і місцевих людей, що сами не розумїли, як далеко відхалкали вони од себе українців, які шире, хоч може й не глибоко стїпали все-таки на ґрунті обєднання федеративного, а не обєднання сепаратистичного. І де далї—безодня ширшала. Пробували й засіяти, з обох боків пробували, і навіть на погляд усє ніби на добє клалеся,—напр. лїппеве порозумїня тимчасового

правительтва з Центральною Радою. Але якось воно так виходило, що незабаром ці сироби повертались тільки на гірше незадоволення, як було з інструкцією й затвердженням генерального секретаріату. З одного боку, російська власть і промисловство, вичлїло, не здавали собі справи з того, що робитися і яка величезна організаційна сила через ними, сила може більш потенційна, але все-таки єдина серед того безладдя й анархії, що все зростала на всеросійському ґрунті й з всеросійським масштаби. З другого—яке сьогоднішнього дня перетерпівалися і вичлїло безладдя сьогоднішнїх такі, зараз дєтати й автономію, і федерацію. І коли ні з автономією ні з федерацією у всеросійському безладді зараз нічого не виходило—люде дуже легко одірвали й кинули їх далеко од себе. Почалась орієнтація на самостійність. Спершу несміливо, з усімакими пошканими в сторону недавніх беріг, але де далї яснїша й виразнїша. Большевицьким та його перемога в російських центрах, його грубіяцькі претенсії на якшо не всевітнїє, то вже хоча на всеросійське панування, його спрощення форм і методів агітації, його нарештї безглуздий ультиматум і потім дака війна проти України—все це до решти дробило федеративну ідею серед людей сьогоднішнього дня. Але — що може дивнїше—захитала ці подїї й багатовік тїх, хто мав за собою учорашній, і де одні денс... Даві-прїйшли люди міжнародного характеру, ота крайнїа потреба скінчити марештї війни, в якій українство почувало себе Богові духа виникли, а жертви муєло складати на вїтари мїлітарного Молюха величезні—і справа склїчалась чевертним універсалом. Почалось будівання власної держави, цього нового Молюха, що вимагала собі людських жертв.

Ік П будуть, по недозволеному большевицькому антракті, ми зкаємо: на ошак бо у нас це робитися. Будувать не вдало. Сила мало, та й та часто розіриваються без щуги. І будувать навить не те, що хотїли б будувати. Звичайно, нічого нашого тепер будувати й не можна і коли вже закінчили все коло того люде, то само собою фатаально допотїється до всіх висновків, до ост якого слова сучасної державної техніки. З нас же не державний якийсь собі Робінзон на безлюдному острові, а нова, слабенька одиниця серед інших і думних сусїдїв, які вже з усіх боків розвивають роти. А з вовками жити—по-вечочу й вти. І от винуть. Опляються й отгаються, а таки винуть. Во нічого не поробиш: мус волиний чоловік і назіть громада з ним не вправивиться. А звїдси й виходить, що демократична й соціалістична власть, навіть минаючи її особистий дуже невдалий склад, дозволяє собі недемократичні й несоціалістичні чинки. Інакше вона не може. І не в тому її найбільша вина, що вона їх собі дозволяє, а в тому, що не бачить того, що не може не дозволити, що вона не хоче ажно поглинути на ситуацію, зрозуміти її й оцінити те надзвичайно трагічне становище, в якому опинилася і яке примує її власними руками будувати те, що пошехеду руйнувала. Не вистаричає ї державного розуму, щоб зрештиса або властї або емоцїєв державности, ні смїльничати, щоб їти до імперіалістичного ідеалу безоглядаю, ні сїдли, щоб справдити його. Звїдси безладді скопи на всі боки, звїдси питання, звїдси інтенсивна напервах творчїсть разом з мінімальною реальною роботою. А це все ставить українську властї в її тепершній формі в безвїхідне становище.

Сергій Єфремов.

„Опіка“

Нове життя вимагає нових форм, нових законів; воно не стоїть і не хоче рахуватися з тим, чи мають вільний час пани урядовці. Люди ролються, люди мруть, як і в старі часи. Так само зостаються удови, сироти, зостається майно, — а законів, що збережуть майно від грабунку, а сиріт від хижих натисків — немає. На жаль не пам'ятаю, які були опікунські установи за гетьманів, а за часів царів вони були пристосовані до сословій: опіка дворянська, сирітський суд — для купців і міщан, і селянські опіки без усякого догляду для „особливого сословія“ — селян, „крест'ян“.

Самостійна українська держава і федералізм.

(Міркування соціаліста-федераліста).

Питання української державності дуже тісно зв'язується і для більшості неукраїнських кірув урядів і деяких українських політиків з питаннями про самостійність України. Вони не йдуть з тим фактом, що в Україні, що досі не хотів воювати зрозуміти, що самостійність утворено була самим ходом нашої історії. Четвертий універсал міг бути, міг і не бути, а самостійність не тільки фактична, але і юридична вже малася. Ще до фактичної самостійності, то є до фактичної незалежності в управлінні і законодавстві, встановлення дипломатичних зв'язків з іншими державами, напереді війна з колишньою метрополією і сепаратний мир з центральними державами, мир, необхідність якого диктувалася самим життям. Що ж до юридичної сторони, то послідовно третій універсал проголосив Україну частково самостійною федерацією, послідовно роспалася або точніше розділилася ця федерація, поскільки Україна хотіла про мир до всіх держав виступати на ільях самостійних міжнародних зв'язків, вона стала тим самим самостійною державою. Ми, як федералісти, не домагалися самостійності, але, коли життя висувало її, ми визнали її, як факт. Не одступуючи ж од своїх ідеалів, ми сказали собі: „через самостійність до федерації“. Стародавній український ідеал братерського життя з іншими народами ми замінили, як наше велике гасло. Але які форми і яке значіння може мати при сучасних обставинах це слово — федерація?

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Самостійність, державність наша — факт. І хто зацікавлений в тому щоб вивести наш край з глибокої аварії, поклав стати до активної праці державної і перш за все повинен рішуче визнати те, що є факт — самостійність. Во коли те прийде та федерація? А дотя країна загине, загине і добробут людський, невдавна вона буде і до майбутнього державного і взагалі культурного життя. І далі чи прийде та федерація механічно? А як переможуть німці на полях Фландрії, що, може, і вирішилося, що тоді? Тоді може злути механічною вже й не буде, й самостійність буде твердо і загально визнана всім світом. Що ж тоді? Чи й тоді неукраїнські партії будуть ченати розпоряджень від своїх центрів у Петербурзі?

І нарешті, коли вони сподіваються, що в майбутньому українській народ висловиться добровільно за федерацію, коли вони думають, що самостійність не відповідає інтересам народу, чи це позбавляє їх потреби терти активно брати участь в державному житті самостійної України? — Хто почуває себе у нас сталим елементом, хто свій добробут духовний і матеріальний зв'язує з Україною, той повинен зрозуміти, що в підірваній державності нашої, в скріпленні її є один порятенок. І тому ми чекаємо, що ті елементи з яких ми говоримо, повинні нарешті переіменувати свою тактику боротьби в самім фяктом нашої державності. Я знаю, що деякі неукраїнські групи і партії вже починають ставати на цей шлях. Вони повинні сказати широкій одверто чи визнають вони нашу державність? І коли вони визнають її, тоді ми знайдемо круги для загального державного єднання всієї політично здорової сил України, — а це зведе нас до моменту, коли ми, толерантні українці, востаннє послухавши і ухваливши якої-небудь національності на нашій землі, знайдемо цілком твердий і великий фронт для боротьби з тим націоналістичним українським пангаліцизмом, які тепер під впливом воєнного відношення до нашої держави в боду частими меншестей стали на шлях національного максималізму.

Виходить так, що коли вже історія поставила нас на шлях самостійної державності, всі сили повинні використувати за для зміцнення і твердої організації її.

Ми соціалісти-федералісти реально дивимося на справу, і, як сподіваюся, що може сказати не тільки за себе, а і за своїх товаришів по партії, не в кожній момент і далі не при всяких обставинах бажаємо б ми вступити до якої-будь федерації. Бажаємо б ми того тільки при умові, що наша держава вже цілком стала на ноги.

І от тепер я вертаюся до „меншостей“... Відомо, що втрачені зв'язку з Росією, і, відірванись від неї, вони не можуть заспокоїтись. На ції підстави роже взаємне недовер'я між українцями і не-українцями, і навіть взаємна ненависть...

Але меншості, котрі в свій час підтримували Центральну Раду, повинні знов повернутись до того і широкі визнавати самостійність нашої держави, яко факт.

Я добре розумію, що багато серед їх невдоволені сучасним міжнародним становищем України і органічно прагнуть федерації і не з тих принципових мотивів, як яких стоїмо ми с.ф., а з оглядкового зв'язу який відчують, зважаючи до Росії. Це русофільство робить деякі партії меншостей ворогами до нашої державності, і вони зможуть домінувати над її шляхом міжнародної політики. Нападками сепаратизма, на нових спільників України німців; а в душі (коли дозволено мені читати в душах), ще сподіваються, що перемага Англія і Франція механічно їх злучать з Росією...

Але я все ж таки бачу перекозаний в тому, що та жорстокість до нашої державності є не тільки навіть з погляду

по своїй творчості“ (стр. 112). Або про будівництво: „наше будівництво це мало досліджене, але й те, що вже зроблено, свідчить і тут про оригінальність“ (стр. 12). І більш нічого хоч би про щось найбільш характерне в цій оригінальності. Не буду питувати всіх місць таких, як вище наведено, бо прийшлося би виписувати мало не всю книжку, але не можу не вказати на занадто вже хисткі виклики його про мову українську. Люблю я всю рішучу українську мову мабуть не менше, ніж любов'ю її і д. Огієнко, але все-ж таки не міг би я, не почеркюванни од сорому, сказати: „серед славянських мов наша мова найбогатіша на лексичку, найвиразніша на синтаксичку“ (стр. 22). І не говоривши без усякого доказу, забуваючи, що не могла зразу-ж таки не подумати: а чеська мова, а польська мова, а російська мова? Або доказувати, що „синонімика наша найбогатіша“, приміром того, що на віраз **говорити** ми маємо 18 синонімів — не значить користуватися аргументами для дітей молодшого віку, бо досвідлим і освіченим людям відомо, що багатство мови в синоніміці виявляється зовсім не в таких виразах, як **говорити, казати, сказати, бішити**, на які кожна мова має багато синонімів, а в таких, які свідчать про розвиток филологічних розуміння.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Самостійність, державність наша — факт. І хто зацікавлений в тому щоб вивести наш край з глибокої аварії, поклав стати до активної праці державної і перш за все повинен рішуче визнати те, що є факт — самостійність. Во коли те прийде та федерація? А дотя країна загине, загине і добробут людський, невдавна вона буде і до майбутнього державного і взагалі культурного життя. І далі чи прийде та федерація механічно? А як переможуть німці на полях Фландрії, що, може, і вирішилося, що тоді? Тоді може злути механічною вже й не буде, й самостійність буде твердо і загально визнана всім світом. Що ж тоді? Чи й тоді неукраїнські партії будуть ченати розпоряджень від своїх центрів у Петербурзі?

І нарешті, коли вони сподіваються, що в майбутньому українській народ висловиться добровільно за федерацію, коли вони думають, що самостійність не відповідає інтересам народу, чи це позбавляє їх потреби терти активно брати участь в державному житті самостійної України? — Хто почуває себе у нас сталим елементом, хто свій добробут духовний і матеріальний зв'язує з Україною, той повинен зрозуміти, що в підірваній державності нашої, в скріпленні її є один порятенок. І тому ми чекаємо, що ті елементи з яких ми говоримо, повинні нарешті переіменувати свою тактику боротьби в самім фяктом нашої державності. Я знаю, що деякі неукраїнські групи і партії вже починають ставати на цей шлях. Вони повинні сказати широкій одверто чи визнають вони нашу державність? І коли вони визнають її, тоді ми знайдемо круги для загального державного єднання всієї політично здорової сил України, — а це зведе нас до моменту, коли ми, толерантні українці, востаннє послухавши і ухваливши якої-небудь національності на нашій землі, знайдемо цілком твердий і великий фронт для боротьби з тим націоналістичним українським пангаліцизмом, які тепер під впливом воєнного відношення до нашої держави в боду частими меншестей стали на шлях національного максималізму.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Можлива федерація і часткова, їхніх інтересів цілком шкідлива і помилкова для їх же самих. Звичайно, я торкнувся тільки меншої частки, котрі відчують себе сталим елементом України, котрі душово матеріально зацікавлені в добробуті нашої країни. Останнє ж має на увазі, до державного єднання з нами їх клопоту і ось через що.

Мала Рада.

Призначене на вчорашній день засідання М. Ради не відбулося, бо не зібрався вчором. Прибуло тільки дві членів М. Ради.

Слідуюче засідання буде в суботу в 11½ год. ранку.

Рада Народніх Міністрів.

Від народнього міністерства земельних справ.

„Пам'ятайте що во ім'я щастя і добробуту батьківщини-України не може залишитись позасіяним жодний крок землі“.

Брати-селяне! Наблизяться час посіву. Наблизяться час, коли ви мусите надружити всі свої сили, аби не зоставили позасіяним жодний крок землі.

Селяне! Українська Центральна Рада видала закон по якому всі землі нетрудових господарств мусять перейти до рук трудового селянства.

Поки цей закон буде проводиться в життя, приписано земельним комітетам виїти негайно всі землі в своє розпорядження і передати в корисну ванню трудовому селянству.

Ніхто не може змінити земельний закон Української Центральної Ради і вся земля в Українській Народній Республіці зостається в ваших селянських руках.

Цей весни ви, селяне, вже мусите засіяти всі землі своїми силами. Ви мусите засіяти їх не гірш тогочас, як вони засіялися поміщиками, бо на Вірній не може зменшатись хліб, не може родити менш пшаврового буряку. Хліб та цукор, то єдине багатство України, то зерно Української України не має своїх національних кордонів.

За хліб та цукор ми не маємо нічого бракувати нам: пшавра, маїська, шварцїа, мануфактуру і взагалі все, що потрібно нам і чого нема в нашій державі—Україні.

Селяне! Не вірте нашим ворогам, які кажуть, що хтось забере ваш урожай і не буде платити вам за врожай гроші. Ці чутки пускають наші вороги, які хтять, щоб землі залилися позасіяними і щоб всі казали: „українець не може жити“.

Знайте, що то є посів, той і посів. Брати—Селяне! Приписую вам засіяти всю землю до останнього кланта. Не встигнете засіяти ранню яриду,—сійте пізню—гречку, просо.

Як що буде естації Вам наперекоді засіву пшаври, або чого не буде

Олександр Шулґий.

Як не треба викладати історію української культури.

(Іван Огієнко, приват-доцент Київського університету. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курс, читаний в українській народній університеті. Київ 1913 р. Іл 16^о — 272 стр. р. 5 карб.

Побачивши в книгарні книжку з цим заголовком, я, хоч і заплатив за цей невеличкий томик 5 карб., але з великим захопленням взявся за читання, бо тема сама по собі дуже цікава, а автор, приват-доцент університету, давав гарантію, що на цю тему можна буде знайти в книжці широкі науковий розсвід, який викладався, як курс лекцій, в першому українському народному університеті.

Думалося мені, що така позиція лектора намагає на нього обов'язок дати своїм слухачам гарно і яскраво освітлені факти з культурної історії України, без тенденції виборачи зминулого життя і з науковою об'єктивністю проаналізовані представником університетської науки. Почавши читати цю книжку з великим очаруванням, я з неменшим розчаруванням дійшов до останньої сторінки, увившись до того, що не тільки ніяких нових наукових фактів, крім помилок, у цій книжці не знайдеши, але і пояснення відомих вже фактів нема, а все зведено до якогось панегірику українській культурі без усяких наукових доказів. Та й то треба сказати, що ні сама Україна, ні українська культурна історія зовсім не викликають потреби в якихось панегіриках, бо всі представники навіть російської науки, які до цього часу працювали над досліджаннями минулих часів культури на Україні, в один голос признали, що ця культура в свій час багато користуюче привнесла не тільки своїм народом, але й братньому сусільнству. Треба б тільки на широкій народній українській мові і стала писати з такими сен-

сими літературними“ (стр. 111). Як би хто не показав в своєму рідному українському слові та в своїй літературі, все-ж наукова совість не дозволять йому признати, що українська словесність стала вже орґієм з великими сентими літературами. Можна дивуватись, що, при всіх утупках, які випали на долю України, при всіх важких для розвитку національної культури обставинах, вона не розгубила доценту свого національного духу; можна з найширшою подякою висловлюватись про культурні праці представників українського слов'я, можна навіть підносити їх за ці праці, до небес—але ж треба пам'ятати відомий віраз „amicus Plato, sed magis amicus veritas“ (Платон—мій приятель, але це більший приятель—щира правда) і не переступати в своїх панегіриках через грань наукової об'єктивності.

Дій Огієнко, про якуб сторінку українського культурного життя не заговорив, не тільки уваги звертає на те, щоб освітити яскравим світом цю сторінку, показавши факти та роз'яснивши їх скільки зараз-же починає емпіричним виразами завіряти, що в такому-то ділі або в другому українці ведуть перед над усіма. Чи заговорити він про українську пісню, все життя його звертається не на те, щоб напрати нові які факти, або гарздувати відомі в науці факти, а на те, щоб показати, що наша піснї і музика були дуже розвиротрені в Москві. Перегляньте ті сторінки де говоряться про український орнамент, будівництво, писмо,— чи багато ви знайдете для себе матеріалу до розуміння характеру рис в цьому орнаменті, в цім будівництві, або в писмї? Нічого, крім таких заяв, як, наприклад, оця: „коли буде в нас національний музей, де згуртуємо все, що має народ наш з орнаменту та мистецтва, тоді всі ці факти стануть для українського народу бачне і чутне серед інших

шоб сучасна українська культура та її представники не попусвали того, що було раніш так славно здобуто нашими батьками на ниві культури і освіти.

А між тим цей рекламно-панегіричний тон заводить автора ніюди на такі слизькі стежки, що на їх йому дуже трудно встояти твердо на ногах. Коли ви читаєте, що „український народ витворив і своє оригінальне право“, ви мимохіть зупиняєтесь на цих словах і думаєте: про яке ж це право говориться? А коли трохи згодом вам підносять заяву, що „сотні тисяч актів по архивах в Варшаві, Львові, Вільні та Київі виразно свідчать про ориґінальність нашого права, а також і про те, що за старі віки суд був у нас своєю рідною мовою“, то ви вже починаєте пригадувати друківані досліджі проф. Владмирського-Буданова, проф. Бернадського, проф. Леонтовича та інших, в яких про так зване литовське право ви читали дуже обережно висложену думку, що в цьому праві тільки де-що жадають прояви місцевих правних звичаїв, а взагалі все це право входить зовсім з інших джерел. Великої сміливости набувся автор (замітно—факховий філолог), сказавши, що Литовський Статут був написаний нашою мовою. Найбільш вжвавий текст Литовського Статуту був той, що віддрукований був в 1588 році, а цей текст, як відомо, нал жать до тих пам'ятників мови, які характеризують так звану *западно-руську* мову, якої ніяк не можна назвати *нашою українською мовою*.

Бажаючи пустити в світ не наукову, а рекламну літературу привело автора і до такої сміливої заяви: з кінця 18-го віку „стара Україна прокинулася і одразу-ж твердо стала на нічний народний грунт“; і далі: „за 19-й вік література наша зроста одразу перейшла на широкій народній українській мові і стала писати з такими сен-

кар'єру та йти проти українства,—замість цього всего далеко більшу послугу з обив би автор і свої слухачам, і читачам, і всій українській культурі, коли б хоч коротенько розказав був, через що і як українська ідея не загинула воєниці, недивлячись на те, що спільників України жила в лішому становищу, гудбачи своєю інтелігенцією в польському, то в московському культурному морі. А для цього молодому вченому не гріх би було пильненько переглянути деякі літературні матеріали з життя таких фамилий, як Марковича, Політків, Чепи, Ломиковески, Мартоси та інших. А про них наш автор нічого не каже!

Щоб закінчити розмову про цей рекламний тон автора, а звернувши увагу на ті слова, які процитовані у його на стор. 132-й,—як слова гр. П. Руманцева про українців-патріотів: „ета небольшие частица людей и зато не отнываются, что они изъ всего света отличные люди, и что нѣтъ ихъ сильнѣе, нѣтъ ихъ храбрѣе, нѣтъ ихъ умнѣе, и индѣй нѣтъ ничего хорошаго, ничего полезнаго, ничего прямо свободаго, что бы имъ родиться могло, и все, что у нихъ есть—то лучше всего“. Наскільки мала право тоді так сказати „родратована людина, як каже Огієнко“ цього ми не знаємо, бо реальних фактів у нас нема, але можна сподіватись, що сучасні слова „нераздратовані люди“ ці слова повторять, посилавчись на книжку д. Огієнко, та ще й скажуть, що українські сучасні патріоти виявляли себе такими-ж гуманістами „класними патріотами“ з якими в російському житті і російській пресі велась боротьба всіми прогресивними елементами сусільства.

Щоб закінчити розмову про цей рекламний тон автора, а звернувши увагу на ті слова, які процитовані у його на стор. 132-й,—як слова гр. П. Руманцева про українців-патріотів: „ета небольшие частица людей и зато не отнываются, что они изъ всего света отличные люди, и что нѣтъ ихъ сильнѣе, нѣтъ ихъ храбрѣе, нѣтъ ихъ умнѣе, и индѣй нѣтъ ничего хорошаго, ничего полезнаго, ничего прямо свободаго, что бы имъ родиться могло, и все, что у нихъ есть—то лучше всего“. Наскільки мала право тоді так сказати „родратована людина, як каже Огієнко“ цього ми не знаємо, бо реальних фактів у нас нема, але можна сподіватись, що сучасні слова „нераздратовані люди“ ці слова повторять, посилавчись на книжку д. Огієнко, та ще й скажуть, що українські сучасні патріоти виявляли себе такими-ж гуманістами „класними патріотами“ з якими в російському житті і російській пресі велась боротьба всіми прогресивними елементами сусільства.

Щоб закінчити розмову про цей рекламний тон автора, а звернувши увагу на ті слова, які процитовані у його на стор. 132-й,—як слова гр. П. Руманцева про українців-патріотів: „ета небольшие частица людей и зато не отнываются, что они изъ всего света отличные люди, и что нѣтъ ихъ сильнѣе, нѣтъ ихъ храбрѣе, нѣтъ ихъ умнѣе, и индѣй нѣтъ ничего хорошаго, ничего полезнаго, ничего прямо свободаго, что бы имъ родиться могло, и все, что у нихъ есть—то лучше всего“. Наскільки мала право тоді так сказати „родратована людина, як каже Огієнко“ цього ми не знаємо, бо реальних фактів у нас нема, але можна сподіватись, що сучасні слова „нераздратовані люди“ ці слова повторять, посилавчись на книжку д. Огієнко, та ще й скажуть, що українські сучасні патріоти виявляли себе такими-ж гуманістами „класними патріотами“ з якими в російському житті і російській пресі велась боротьба всіми прогресивними елементами сусільства.

зувати негайно у Києві) зможе приєднатися до створеного в незалежних чинах, ніжного, незалежного, реалістичного середку, поширюючи та поглиблюючи свій вплив в народі, без жаждного страху покласти під догляд суд московського патріарха, та безбачливо раз назавжди вольючи нас з лабет всеросійського гегемонічного гниту, що так, на противі віків, вміло визнавав, і а неажерливу користь свою, розумів і матеріальні скарги нашої батьківщини та без жалю убивав наш дух, немилосердно грабуючи і нащучи нашу церковно-історичну спадщину, на охорону незаможности, котрої, під цей бурхливий час, даюно вже пора звернути, і то як найпильнішу увагу нашій владі.

Павло Мазюкевич.

ТЕЛЕГРАМИ.

Офіційне повідомлення українського генерального штабу.

4-го квітня.

ПІВДЕННИЙ ФРОНТ. Ми взяли станцію Карнауховку і Карнаухівські хутори (коло Катеринославу).

СХІДНИЙ ФРОНТ. Передові частини німців вийшли на фронт Суми, Ахтирка, Копилов, Полтава, Н.-Сенжари, Кобеляки: лінійні козачий полк полковника Петрова разом з німецькою кіннотою рушає на Костянтинівград. Большевики одходять без бою. Коло Ворожби захоплено 74 паровозів і багато вагонів з майном.

У Глухові большевики перерізували 400 чоловік, між ними 2 класк. учнів місцевої гімназії.

У. Т. А.

Одход французької армії.

ЖЕНЕВА, 3. Французький міністр фінансів Клод завдав на засіданні палати, що треба буде прогтовлятися до одходу французької армії біля Мюндлі. При тім зазначив, що одхід одбувається у повільній порадкові тому, що французька армія хоче одійти на більш вигідну позицію.

З міст Компіен, Аррас і Ам'єк вийшло місцеве населення.

У. Т. А.

Австрійські повідомлення.

ВІДЕНЬ, 3. В долині Еч одбиті італійські розвідні частини.

Начальник генерального штабу.

(У.Т.А.)

Повідомлення німецького штабу.

ВІДЕНЬ, 3. Західний фронт. Часами енергійний артилерійський вогонь при Лакеї та на південному сході від нього. На бойовому фронті діяльність на противі всього дня обмежувалася артилерійською перестрілкою та сутичками розвідників. Наша контр-атака одбила ночну атаку англійців на Аветт. Увечері ворог наступав великою силою на місцевість між Асруельван та річкою Лус, але його одбито з тяжкими втратами.

Після ручного бою ми захопили висоту на південному заході від Морей, французький артилерійський вогонь обстрілює Лаон. Перед Верденом і середміссям Вогезам знову почався артилерійський бій. Ми зробили вдаль атаку на місцевість, що лежить на південному заході від Гінбаха. Взято колонок. Ротмістр фон Ріхгофен одержав сімдесят кішту повітряну перемогу. На других частках фронту нічого нового. Перший генерал кватирмейстер *Лудендорф*.

(У.Т.А.)

Заява гр. Черніна.

ВІДЕНЬ, 2. Граф Чернін в бесіді з представником військового місцевого управління заявив: "Зв'язок між Берліном та Віднем нерозривний. Кайзер ніколи не піде на віроломство, ніколи не підіде габельного миру. Перед самим нашим наступанням на заході Клемансо запитав: чи ми згодні розпочати переговори й на яких умовах, але він зараз же відмовився від переговорів. Як тільки я, за згодою Веріна, йому одповів, що єдиною перешкодою для підписання миру з'являється вимога французі повернення Ельзас-Лотарінгії. Мир з Великобританією став підвалиною загальному миру. Нап ворог розбитий. Мир в Україні виглядав як мир з Великобританією та Румунією. Ми почали мирові переговори з України, виходячи з господарчих і економічних міркувань. Було необхідно порушити блокаду. Майбутнє постане, що мир в Україні зробив нашоку ворогові удар в саме серце."

(У.Т.А.)

Братіану й Таке-Йонеску.

НАУТЕН, 3. Братіану і Таке-Йонеску вийшли разом з французькою військовою місією з Носе-Франції.

Заява англо-французького уряду.

ПАРИЖ, 1. Агентство "Гавас" повідомляє:

Уряди Великобританії й Франції прийшли до згоди про необхідність проголошення такої заяви:

"Під час підписання договорів між Росією й союзниками, імператорський російський уряд мав повне право підписувати договори од імені всього російського народу.

Тому, обов'язки які взяв тоді на себе російський уряд не може знити ні та влада, що істнує зараз в Росії, ні уряд, який буде утворений надалі."

В другій частині заяви зазначається, що ті обов'язки, які взяв на себе імператорський уряд мусять виконати всі частини буйшої російської імперії.

3 авторитетних джерел.

З певних джерел повідомляють:

На проязі одної доби становище воюючих на Україні не мало великих змін. Зокрема:

В напрямку Київ—Курск українсько-німецьке військо від ст. Ворожби, як на схід в бік Курську, так і на південь в бік Сум.

В напрямку Київ—Харків закінчено було очищення від большевиків вітків Полтава—Кобеляки—Кременчук.

В напрямку Київ—Катеринослав обидва війська зустрілися на 70 верств на захід від Катеринославу. Большевики тут стоять міцно.

Відомості, що в Катеринославі сидить новий большевицький уряд "Донецько-Криворізької" республіки. Цим, видимо, й пояснюються зперга оборона большевиків на катеринославському фронті.

Прохання про Михайла Олександровича.

"Русск. Вѣд." повідомляють: "15-го березня до комісара по освіті Луначарського завітала дружина великого князя Михайла Олександровича, графиня Брасова. Графиня Брасова прохала Луначарського полегшити долю великого князя, якого засідають в Пермську губ. При цьому графиня висловила бажання, щоб великого князя засладо було не в яке-небудь з маленьких міст пермської губ., а щоб його залишили в губерньському місті й щоб при ньому був його секретарь Джонсон. Одночасно графиня заявила про своє бажання іхати з чоловіком в звільненні й прохала допомоги й в цій справі. Луначарський пообіцяв їй допомогти в цій справі, говорячи, що прохання графині тим більш законне, що великого князя засідають не який-небудь злий вчинок, а через політичні міркування та военно-стратегічний стан Петербургу та Рязани."

ПАРИЖ, 3. По згоді між Клемансо й Ллой-Джорджем, генерала Пегена відомого оборонця Вердена, призначено головою командуючим всього англо-французького війська.

В Рівному.

РІВНЕ, 3. Повідомлення житимирських газет про встановлення німецьким командантом в Рівному сталих цін на продукти неправдиве. Ні яких цін німецька влада не встановлювала. На місце міського голову Увітаєва р. с. р. який одмовився від посади, обрано доктора Гольдштейна (р. с. д.).

Бандитизм.

ОДЕСА, 3. В Тирасполі нечуваний бандитизм, боротьба з яким не дає жаждного наслідку. Сталось убивство родини з чотирнадцяти душ. Воззал охороняють українці.

(У. Т. А.)

Українські курси.

ОДЕСА, 3. При комісаріаті освіти відкриваються українські агітаційно-просвітні курси. В числі курсистів записалось багато офіцерів великоросійської армії.

(У. Т. А.)

Торгові місії.

ОДЕСА, 3. Сьогодні прибули румунська й болгарська торгові місії. Були зустрінуті Комірнан. Відбувсь кілька нарад що до вивозу товарів із Болгарії й Румунії в Одесу.

(У. Т. А.)

"Воля".

ОДЕСА, 3. Дредноут "Воля" відіхав з Севастополя у невідомому напрямку.

(У. Т. А.)

Бунт матросів.

ОДЕСА, 3. В Кронштаді балтійські матроси збунтовались, одмовляючись виконати накази народних комісарів. Обеззброєні матроси втілюють до Севастополя, комплектуючи кораблі. До Кронштаду поєдна червоногвардійців. Матроси вислали делегацію до народних комісарів в Москву.

(У. Т. А.)

чись виконати накази народних комісарів. Обеззброєні матроси втілюють до Севастополя, комплектуючи кораблі. До Кронштаду поєдна червоногвардійців. Матроси вислали делегацію до народних комісарів в Москву.

(У. Т. А.)

Турецькі кораблі.

ОДЕСА, 3. Сьогодні приїхали турецький крейсер "Гамідіє" і миноносець "Мавегол".

(У. Т. А.)

За кордоном.

Становище Владивостоку. "Times" повідомляють з Пекіна: у Владивостокі є ще 15 тисяч большевиків. Фактично, однак, вся влада в руках військового корабля, що стоять у Владивостокському порті, які панують над містом.

"Чорна гвардія" у Фінляндії. З Виборгу повідомляють, що там заоновалася "чорна гвардія" яка складається з злощинців, що нищать все мирне чоловіче населення, починаючи з 10-літніх хлопчиків. Зв'язку між Швецією та південною Фінляндією немає.

Література, наука.

Словник М. Уманця і Б. Грінченка. "Стара Громада" рішила видати нові видання російсько-українського словника М. Уманця і А. Спільки та українсько-російського В. Грінченка. Словник М. Уманця (М. Комарова) мають доповнити тим матеріалом, який зібрав за життя небилий М. Комаров. В цій справі "Стара Громада" приступила до переговорів з наслідниками М. Комарова. Словник В. Грінченка мають доповнити тим матеріалом, що єсть в багатьох старих участківній робот над цим словником та в інших особ. Редакцію й завідування технічною частиною видання словника М. Уманця предложено А. І. Ніковському; тому саму роботу по виданню словника В. Грінченка предложено взяти Г. Голошевичу.

Дописи.

С. КАЛЕНЕЧЕ, Уманського повіту, на Київщині. Після большевицької хутовни у нас "мертвоті заупітні" і по сей день; шляхів не було, пошта не приходила до останніх днів, а тепер тільки приходять у село листи і газети з перших днів січня; села, от як наше і сусідні, біжмне як півтора місяця зовсім одірвані були від культурних і адміністративних осередків, як Умань, Київ; і недалеко до Умані але й уманські газети що ось не доходили і не д ходять. Розпад скрізь тут страшний. Ставсел внутрішній, а піде куди і зовнішнне, анархічний. У нашоку, наяр., сеї вже в місяць що дня, мної з малими переписками, збирається сход, щоб вирішити питання про соціалізацію землі і від своєї мети німі люди стоять ще далі, ніж місяць тому. На сходах верховодять сами за себе і "тогаріща", ті, що кров пропивали дезертируючи, ті, що наступали тільки з Кам'яного до Умані та назад, ті, що проливали кров у лісі—такі і ще багато в такому ж роді епітетів прикладають селяне до провадників соціалізації, котрі в корені зворушують порядок і спокій. Усі пропозиції що-до поділу землі виходять не від малоземельних, або безземельних, котрі дійсно потрібують землі, а від тих, що пропали, прогнали та програвували свою спадщину і майно. Вносять пропозиції, обмірковують їх та ухваляють тільки ті, що продвинули кров". Волі слова фактично на сходах немає. Противу сторону і опонентів, що говорять проти "кровників" ніхто не слуха. Незадов хлібороба не "кровника", котрий насмілюється сказати слово здорового розуму що-до їхніх постанов і тактики, "кровники" так побоїли, що того навіть живого додому однести. Другого для опонента мусіли знов же рятувати себе, втіваючи та погрожуючи "кровникам", що приведуть німців, щоб їх прибррати. Стуть "соціалізації", якої допомагаються наші большевики, в тому, щоб уже засіяні поля ділили на-рівно між усіма; спершу вона домалачись, щоб засіяна й оброблена земля відходила безплатно, а на цій позиції вони всього не могли, то ухвалили платити за обсяг десятину 50 карб. (Обробка фактично коштувала 80—100 карб.) Людність у масі соціалізації співчуває, хоч і не знає, до чого, що то таке і разом не вірять, щоб село сходом могло по правді і твердо вирішити це глибоке питання, а тому до вищенаведених спроб ставиться критично. Власне всі люди, як за-

села земля дощу, же-не-дождеть і гарних і розумних наказів сі українського правління, а їх у нас на селах, не чути і не знати. Це, а також усія чути про німців страшно робить вражіння на нашу людність. Поворот до старого прирвину, "здада" "продажа", "та чи й е у нас правління і що воно робє?"—вслід у повітрі, написані на липах обивателів. По селах рознукає навіть хтось чути, що то не німці приїхали, а буржуї, передянне в німців."

За панування большевиків повіло було втретє самосуді: почали шукати злодів і злощинців і... вбивати їх. Так, побито як одному сусідньому селі 3 чоловіка, в другому аж 30; у нашому ж дукіським способом замучено, а потім дострелено молодого дурбуба і зовсім не злочинця, а тільки слабоухого, котрий був свідком діяльності "тогарішів", серед яких опинився...

Ми не відстали од віку і гарненько одсвідьчували свято роковин Шевченка і навіть з рефератом, як і у людей. "Провіст" наша харіе доки що. Але е в ній і здоровий елемент, то може вирівняється.

Редактор Андрій Ніковський.

Оповідатки.

Поні-пара, дружки і упряж прод. В. Васильківська 44. 5-667-3

Шукаю кімнату кріпк одинокої. Телефон 44-15 Шемяк кімнат 2-0548-1

ХУДОЖНИКИ УВАГА!

Куплю проект малюнка україн. ігравальних карт. Зверт. лист Фундулж. 33-3. В. А. М. 1-0510-1

Пропало свід. за 4 класа гімназії, прохав прислати. Ярійський почт. відділ, чернівця губ. Івану Воробєву. 1-0549-1

Аматорські ціни

плачу за всякого роду старі річі
А. Я. ЗОЛОТНИЦЬКИЙ
Проти пошти Хрещатки № 23. Телефон 3-86.
Купую річче дороге цінне каміння.
Плачу лучші цінні.
1-537-1

Видавництво Книгарні е. ЧЕРНЕВСЬКОГО

Київ, Фундулїтєва вулиця, № 4.
Випустило на продаж нові книжки.
Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курє, чиналий в Українським Народним Університеті. 3 малюнка і портрети українських культурних діячів. Прив.-доц. І. Огієно. К. 1913 р. 272 ст. Ц. 5 карб. на волекевому папері ц. 7 карб.
Українська мова. Бібліографічний показник літератури до вивчення нашої мови. Порядком студентам, вчителям і всім тим, хто бажає найкраще вивчити української мови. Прив.-доц. І. Огієно. К. 1913 р. (видає цими днями).
Граматика української мови, ч. I та II. Основи українського правопису. для класу шкіль середніх 3 малюнками. Прив.-доц. І. Огієно. Київ, 1913 р. Ціна 1 ч. 70 к. 2 ч. 1 р. 80 к.
Історія України. Оповідання з історії України від найдавшіх до нових часів, з вступним словом про всесвітню історію і портретами історичними картами й малюнками. Написав Гр. Новаленко. Видання тверде, ціна 2 карб. 50 к.
Небо і земля. Оповідання про небо та землю і про світові фізичні сили Гр. Новаленко (друкується).
Анатомія, фізіологія, гігієна. Короткий курс для середніх і вищих початкових шкіл Гр. Новаленка (друкується).
Молитовник мовою українською і церковно-слов'янською. Переклада і поясненія складав архієпископ Олександр, доктор церковної історії, ц. 80 к. 3-397-2

Товариство "ЧАС" у Києві продовжує на 1913 рік видання й приймає передплату на місяшний критико-бібліографічний часопис **КНИГАРЬ** ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА, (рив видання другий).
Ціна часопису "Книгари" з пересилкою на рік—15 карб.; з першого квітня до кінця року 12 карб. Перші чотири книжки "Книгари" з 1917 р. досилаються новим передплатникам за додаткову платню в 3 рублі. Оповідатки видавництва по 50 коп. редакція "Книгари".
Гроші на передплату надсилали по адресі: Київ, Володимирська 42, "ЧАС", Куцешко, Десятинний. С. Кодря.—Бібліографічна класифікація по децимальній системі. С. Петлюра.—Потреба військової літератури.—Критика і бібліографія. Одліан: І. Історія. II. Публіцистика.—III. Економіка.—IV. Агітаційні видання.—V. Красне письменство.—VI. Педагогіка і школа.—VII. Видання для дітей.—VIII. Інформаційні видання.—IX. Чаєніси. X. Біографії.—XI. Критичні розвідки.—XII. Етнографія.—XIII. Містечтво.—XIV. Поєзія.—XV. Театр і м'єси.—XVI. Художні видання.—XVII. Реаліа та церква. Владивича хроніка.—Літературно життя (звістки та чулки).—Нові книжки (464—496). Оповідатки.
Друк. авд. т-ва "Петро Барський у Києві". Хрещатки № 40.

ОПОВІЩЕННЯ.

Київської міської управл. На основі повідомлення начальника головного управління по кваліфікації достатковий військ України від 20 березня за № 2012 київському губернському розпорядничому комітетові, київська міська управа повідомити до загального відома, що міщеня для окремих осіб агідно по закону 24 жовтня 1916 року 13-1 березня прирвинується з міщеня на котрі розширяться обовинки артикулат 448-659 устатку о земських повинностях ст. зак. т. 4 і від 1899 р. і по Прод. 1912 р.) міщеня між кватир для осіб котрі нахотяться в здійсненні частинях, штабах управліньних закладах і установах військового відомства розположених на театрі воєнних подій і одержувалих польові порційні генеральні штаби і обер-офіцерів, лікарів військового управління, військового духовенства, зауряд прорапників, зауряд військово-медичинських і ветеринарних лікарів і фармацевтичних і ветеринарних урядів на військового відомства займачаних класної служби, відводиться в міру дійсної потреби і відповідної місцеві можливості і вигоди на найбільш як всім кватирним сажене на оду особу а для нахотящихся в тих же умовах зауряд-військових урядовців, кандидатів на класу службу, утверджених в службах і сестер милосердя не вище четирох кватирних сажене на оду особу рахуючи в тім числі і поміщення для кухні і прислуги. В такий раз квитки на зайняття міщеня видане київським міською управою уважаються дійсними тільки до 13 березня с. р. Особа бажачими зіставити за собою міщеня рекомендується входить вдобровольно угоду з господарями міщеня: оплатити ціл поміщення від 13-1 березня по звиня виконувати на рахунок наннятєлів поміщення; міська управа виконує оплату тільки по 13-1 березня с. р.

3-376-1

Примається передплата на український Сатирично-гумористичний двотижневик "ГЕДЗ"

Передплата: на 1 м. 1 карб. 60 коп. на рік 9 карб. 60 коп.; на 1 рік 19 к. 20 коп. При продовженні передплати, при всяких справах, а також при зміні адреси прохемо неодмінно подавати стару й нову адресу і прислати стару бандеру або точну а неї копію. За зміну адреси—50 к. Плата за оголошення по умов. Редакція ласкаво і ость авторів прислати рукописи неодмінно чітко написаними (бажачо на машині), при тому на одному боці аркушту. Авторам які прислають рукописи і малюнки перший раз повинно подати свої адреси або самі рукописи, а малюнки, або з листом, при якому вони наділяються. Прислати о друку рукописи можуть бути редакцією змінені або зменшені. Неприятні рукописи—зачинуються і з приводу їх редакція в лісування не вступає. Дописи на яких нема підписів і адрес їх авторів не друкуються. Адреса редакції й козтори: Київ, Рейтерська 20 пом. 14, Телефон 15-32.

Решахи. З огляду на те, що т. почтові чинивники переключились большевицькою і козторями у військовий розпорядничий чина "ГІДЗА" і що через це видання періодичного органу стає неможливим "ГЕДЗ" оголошує:

Не примається передплата на періодичний орган легкої сатири Решахи.
Слідкуйте за виходом і купіте на вокзалах, у кіосках, в книгарнях і у дрібних провадів. Адреса редакції при редакції "Гедз". Київ, Рейтерська 20, пом. 14, Телфр. № 15-82. 0-0112-1

Життя Ісуса Христа

підручник Закону Божого для гімназій та вищих початк. шкіль. Уложив за евангелієм О. Блоусєко. 3 малюнками старик українських друків XVII віку. Ціна 3 карб. Склад видання: Книгарня т-ва "Крилица", Київ, Нестерівська 27.